

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W BYDGOSZCZY

ul. Długa 47, 85-034 Bydgoszcz
tel. (52) 345-56-44, Fax (52) 345-56-17
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 19 lutego 2014 r.

RBG- 430-02/13/KL

DECYZJA nr RBG- 2/2014

Na podstawie art. 107 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia kary pieniężnej za niewykonanie decyzji Prezesa UOKiK nr RBG-33/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r. stwierdzającą stosowanie przez Marka Bednarza prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Profit we Włocławku praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na **Marka Bednarza prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Nobilon we Włocławku** karę pieniężną w wysokości 8.834 zł (słownie: osiem tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote), co stanowi równowartość 2.130 euro (słownie: dwa tysiące sto trzydzieści euro), czyli 5 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu nakazu w:

- 1. decyzji Prezesa UOKiK nr RBG-33/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r. w zakresie punktu I.B.5. sentencji decyzji;**
- 2. decyzji Prezesa UOKiK nr RBG-33/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r. w zakresie punktu I.C.1. sentencji decyzji,**

poczynając od dnia 21 grudnia 2012 r. do dnia 19 lutego 2014 r., płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Podstawą do wszczęcia niniejszego postępowania były ustalenia poczynione w ramach postępowania wyjaśniającego wszczętego w dniu 11 kwietnia 2013 r. mającego na celu wstępne ustalenie, czy nastąpiło wykonanie przez Marka Bednarza prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Profit we Włocławku nakazów nałożonych w ramach decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr RBG-33/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r. (sygn. akt: RBG-61-23/12/KL) – dalej: **Decyzja**.

W toku postępowania wyjaśniającego organ ochrony konsumentów wezwał przedsiębiorcę do przedłożenia zmienionego wzorca umowy oraz kopii 20 umów zawartych na podstawie nowego wzorca umownego. W dniu 10 czerwca 2013 r., a następnie w uzupełnieniu pismem z dnia 19 czerwca 2013 r. przedsiębiorca przedłożył zmienione

wzorce umowne, które były stosowane w obrocie konsumenckim od dnia 10 czerwca 2013 roku, a także pozostałe wymagane informacje oraz dokumenty.

W dniu 18 czerwca 2013 r. Marek Bednarz dokonał zmiany nazwy swojej firmy poprzez zastąpienie określenia „Profit” sformułowaniem „Nobilon” (dalej: **Pożyczkodawca, przedsiębiorca lub Marek Bednarz**).

Mając na względzie zgromadzone w aktach sprawy dokumenty, Prezes UOKiK w dniu 5 września 2013 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie nałożenia na Pożyczkodawcę kary pieniężnej za niewykonanie decyzji organu ochrony konsumentów nr RBG-33/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r. w zakresie punktu I.B.5. oraz I.C.1. sentencji decyzji. Ponadto Prezes UOKiK wezwał Marka Bednarza do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów.

W piśmie z dnia 20 września 2013 r. przedsiębiorca odniósł się do zarzutu naruszenia punktu I.C.1. decyzji RBG-33/2012. Zaprzeczył, jakoby nie wykonał w tym zakresie decyzji Prezesa UOKiK, a błędna interpretacja dokonana przez ten organ wynikała z niezrozumienia procedur i mechanizmów pożyczek. Jako przykład przedsiębiorca wskazał umowę nr 46126 z dnia 18 czerwca 2013 r. Zgodnie z jej warunkami całkowita kwota kredytu w tej umowie wynosiła 1.000 zł, przy czym pożyczkobiorca otrzymał do wypłaty kwotę 500 zł, a pozostałe 500 zł zostało pobrane jako kaucja windykacyjna. Jako całkowity koszt pożyczki wskazano 160 zł. Tym samym, całkowita kwota pożyczki wynosiła – w ocenie Pożyczkodawcy - 1.160,00 zł. Marek Bednarz zauważył, że w momencie zwrotu pożyczki Pożyczkobiorca zobowiązany był jedynie do oddania kwoty 660 zł, bowiem pozostałe 500 zł zostało rozliczone i zaliczone z kaucji windykacyjnej pobranej przy udzielaniu pożyczki. Zatem wskazanie, iż całkowity koszt pożyczki wynosił 160 zł było – zdaniem przedsiębiorcy - zgodne z rzeczywistością. Pożyczkobiorca bowiem nie pobierał już żadnych innych opłat za pożyczkę poza tymi 160 zł, wskazanym jednoznacznie już na etapie udzielania pożyczki. Nie była zatem wymagana powtórnie kaucja windykacyjna, bowiem ta kaucja została już pobrana wcześniej. Pożyczkobiorca wyjaśnił ponadto, iż do umowy dodano precyzyjną informację, co wchodzi w skład całkowitego kosztu pożyczki. Pozycja - „Całkowity koszt pożyczki” zawiera odesłanie, które jest szczegółowo wyjaśnione na dole pierwszej strony umowy pożyczki:

Całkowity koszt pożyczki obejmuje:

- *pochodne od kaucji windykacyjnej, tj. oprocentowanie i opłatę administracyjną również od tej części pożyczki,*
- *opłatę administracyjną, w tym opłatę przygotowawczą, od pożyczki do wypłaty,*
- *oprocentowanie od pożyczki do wypłaty.*

Zatem przedsiębiorca dodał, iż wbrew twierdzeniom UOKiK, w umowie znajduje się konkretna informacja, iż na całkowity koszt pożyczki składają się też pochodne od kaucji windykacyjnej, tj. oprocentowanie i opłata administracyjna również od tej części pożyczki. Marek Bednarz zaznaczył jednocześnie, że kaucja windykacyjna sama w sobie nie jest kosztem kredytu, a jedynie oprocentowanie i opłaty od niej, o czym klient jest wyraźnie informowany.

W kolejnym piśmie z dnia 24 października 2013 r. Pożyczkodawca ustosunkował się do zarzutu naruszenia punktu I.B.5. decyzji RBG-33/2012 wskazując przy tym, że interpretacja Prezesa UOKiK jest nieuprawniona. W umowie znalazło się bowiem też dokładne wyjaśnienie, co składa się na całkowity koszt pożyczki, tj. pochodne od kaucji

windykacyjnej, tj. oprocentowanie i opłata administracyjna również od tej części pożyczki, opłata administracyjna, w tym opłata przygotowawcza, od pożyczki do wypłaty oraz oprocentowanie od pożyczki do wypłaty. Ponadto Marek Bednarz zauważył, że pozycja „całkowita kwota kredytu” jak jednoznacznie wynika z umowy jest to suma pozycji „pożyczka do wypłaty” i „kaucji gwarancyjnej”. W jego ocenie nie ma w tej pozycji kosztów uzyskania kredytu. Koszty pożyczki są wskazane w pozycji „całkowity koszt pożyczki”, która to jest dodatkowo wyjaśniona na dole strony umowy. Zupełnie zatem nietrafne są – zdaniem przedsiębiorcy - zarzuty wliczania do całkowitej kwoty kredytu kosztów uzyskania kredytu. Pożyczkodawca nadmienił również, że w umowie występuje jeszcze pozycja „całość zadłużenia wynikająca z umowy” gdzie zsumowana jest całkowita kwota kredytu i całkowity koszt kredytu, w tym kaucja gwarancyjna, ale nie wprowadza to w błąd, bowiem klienci wiedzą, że kaucja windykacyjna pobierana przy udzieleniu pożyczki będzie rozliczona w dniu spłaty pożyczki, co jest wprost i jednoznacznie wskazane w umowie.

Na zakończenie swoich rozważań przedsiębiorca jeszcze raz podkreślił, że w ramach zawieranych pożyczek - przy spłacie pożyczki nie domaga się spłaty kaucji gwarancyjnej, pobieranej przy udzielaniu pożyczki. Kaucja ta jest zawsze rozliczana z pieniędzy pobranych od klienta na ten cel przy udzielaniu pożyczki. Zatem klient, oprócz zwrotu otrzymanych pieniędzy, zobowiązany jest jedynie do zwrotu całkowitego kosztu pożyczki, w którym nie ma kaucji gwarancyjnej. Nie płaci jej dwa razy, tj. przy udzielaniu pożyczki i potem w trakcie lub przy spłacie pożyczki jak zdaje się sugerować organ.

Prezes UOKiK w dniu 8 stycznia 2014 r. poinformował Pożyczkodawcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w ramach postępowania o nałożeniu kary pieniężnej, a także o prawie do zapoznania się ze zgromadzonym w aktach sprawy materiałem dowodowym oraz prawie do złożenia końcowego oświadczenia w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego zawiadomienia. Przedsiębiorca pismem z dnia 21 stycznia 2014 r. złożył końcowe oświadczenie w sprawie, w którym to podtrzymał wcześniej prezentowane stanowisko.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie zebranych w toku postępowania dokumentów organ ochrony konsumentów ustalił, iż Marek Bednarz prowadzi działalność gospodarczą od 2 lutego 2009 r. i wpisany jest do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Przedmiotem działalności przedsiębiorcy są pozostałe formy udzielania kredytów.

W dniu 18 grudnia 2012 r. Prezes UOKiK decyzją nr RBG-33/2012 uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Marka Bednarza prowadzącego działalność pod nazwą Profit we Włocławku polegające na:

A. zamieszczeniu we wzorcu umowy *Umowa pożyczki* postanowień umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.), których treść jest następująca:

1. W przypadku opóźnień i braku spłaty pożyczki w terminie, Pożyczkobiorca zobowiązuje się ponieść koszty windykacyjne mające na celu odzyskanie należności wynikających z niniejszej umowy przedstawiające się następująco: jednorazowy monitoring telefoniczny – 5,00 zł, upomnienie – 25,00 zł, pierwsze wezwanie do

zapłaty – 50,00 zł, drugie wezwanie do zapłaty – 70,00 zł, ostateczne wezwanie do zapłaty – 90,00 zł, rozwiązanie umowy – 120,00 zł, wezwanie przed procesowe – 170,00 zł, koszty windykacji w przypadku konieczności osobistego kontaktu pracownika firmy z Pożyczkobiorcą – 400,00 zł;
(pkt 8 Umowy)

2. Upomnienie – 25,00 zł, pierwsze wezwanie do zapłaty – 50,00 zł, drugie wezwanie do zapłaty – 70,00 zł, ostateczne wezwanie do zapłaty – 90,00 zł (...) wezwanie przed procesowe – 170,00 zł;
(pkt 8 Umowy)
3. W przypadku opóźnień i braku spłaty pożyczki w terminie, Pożyczkobiorca zobowiązuje się ponieść koszty windykacyjne mające na celu odzyskanie należności wynikających z niniejszej umowy przedstawiające się następująco (...) Rozwiązanie umowy – 120 zł
(pkt 8 Umowy)
4. Korespondencję uważa się za doręczoną po upływie 7 dni od daty wysłania na ostatni podany przez Pożyczkobiorcę adres do korespondencji;
(pkt 12 zdanie drugie Umowy)
5. Wszystkie spory wynikające z niniejszej umowy rozstrzygać będzie sąd właściwy dla siedziby Pożyczkodawcy,
(pkt 16 Umowy)

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazał zaniechanie jej stosowania.**

B. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez:

1. niezamieszczanie w umowach „*Umowa pożyczki*” pełnej nazwy kredytodawcy, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.);
2. niezamieszczanie w umowach „*Umowa pożyczki*” informacji o terminach i sposobie wypłaty kredytu, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.);
3. niezamieszczanie w umowach „*Umowa pożyczki Nr...*” informacji o organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.);
4. niezamieszczanie w umowach „*Umowa pożyczki Nr...*” zawieranych z konsumentami informacji o wysokości rzeczywistej stopy oprocentowania, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.);

5. niezamieszczanie w sposób jednoznaczny i zrozumiały w umowach „*Umowa pożyczki Nr...*” zawieranych z konsumentami informacji o wysokości całkowitej kwoty kredytu poprzez wliczanie w nią również kosztów uzyskania kredytu, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 29 ust. 3 w zw. z art. 5 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.),

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechanie jej stosowania.

C.

1. obliczaniu wysokości całkowitego kosztu kredytu, bez uwzględnienia w nim kaucji windykacyjnej, co może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie wysokości całkowitego kosztu kredytu, które to działanie wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 2 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206);
2. pobieraniu w momencie zawierania „*Umowy pożyczki*” kaucji windykacyjnej, stanowiącej zabezpieczenie kwoty udostępnianej konsumentowi w ramach umowy, w wysokości nadmiernie wygórowanej w stosunku do całkowitej kwoty kredytu, które to działanie wyczerpuje znamiona praktyki określonej w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 253, poz. 1503 ze zm.),

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechanie jej stosowania.

D. bezprawnym działaniu poprzez:

1. żądanie zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z „*Umowy pożyczki*” zawartej z konsumentem w postaci *weksła in blanco* bez formuły „nie na zlecenie” lub innej równoznacznej, wbrew dyspozycji przepisu art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.);
2. stosowanie we wzorcu umowy „*Umowa pożyczki*” postanowienia umownego o treści:
Za każdy dzień zwłoki w sprawie pożyczki Pożyczkobiorca jest zobowiązany do zapłaty kary umownej w wysokości 20,00 złotych (pkt 7 zd. 1 Umowy)
wbrew dyspozycji przepisu art. 483 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. 1964 Nr 93, poz. 16 ze zm.);
3. stosowanie we wzorcu umowy „*Umowa pożyczki*” postanowienia umownego o treści:
Pożyczkobiorcy przysługuje prawo odstąpienia od umowy pożyczki poprzez wypełnienie stosownego formularza Profit w terminie 10 dni od daty jej zawarcia, w formie pisemnej pod rygorem nieważności i przesłanie na adres Pożyczkodawcy. (pkt 9 Umowy)
wbrew dyspozycji przepisu z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2011 r. ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.),

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazał zaniechanie jej stosowania.**

W zakresie powyższych naruszeń został w decyzji nadany rygor natychmiastowej wykonalności. Za stosowanie przedmiotowych praktyk została na przedsiębiorcę nałożona kara pieniężna w łącznej wysokości 3.457 zł.

Decyzja została doręczona Markowi Bednarzowi w dniu 20 grudnia 2012 r. Przedsiębiorca nie odwołał się od decyzji do Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, w związku z powyższym decyzja jest prawomocna w całości od dnia 4 stycznia 2013 roku.

Wzorzec umowy „Umowa pożyczki”, który był przedmiotem analizy w postępowaniu w związku z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów, które zakończyło się wydaniem decyzji w stosunku do Pożyczkodawcy nr RBG-33/2010, zawierał następujące elementy:

Pożyczka w wysokości ..... zł RSO¹/oprocentowanie .....% .....zł
Oplata administracyjna ..... zł w tym oplata przygotowawcza ..... zł
Całkowity koszt pożyczki ..... zł Całość zadłużenia wynikająca z umowy .....zł

Pożyczkobiorca zobowiązuje się do spłaty całej kwoty Pożyczki w wysokości .....zł

Jednocześnie w punkcie 1 Umowy Pożyczki zostało wskazane, że:

„Pożyczkodawca pobiera od Pożyczkobiorcy kaucję windykacyjną, która zostanie rozliczona w dniu spłaty pożyczki. Wysokość kaucji windykacyjnej uzależniona jest od wysokości pożyczki i przedstawia się następująco:

Pożyczka ..... zł Kaucja .....zł Do wypłaty ..... zł”

Z kolei wzorzec – również „Umowa pożyczki” - analizowany w niniejszym postępowaniu stosowany przez Pożyczkodawcę od 10 czerwca 2013 r., różni się od tego, który był przedmiotem analizy w postępowaniu zakończonym decyzją RBG-33/2012 w zakresie określenia głównych warunków umownych składających się na „Całkowitą kwotę kredytu” i „Całkowity koszt pożyczki”. Odpowiednie zapisy, o których mowa powyżej, w nowym wzorcu mają następujące brzmienie:

Pożyczka do wypłaty (1) ..... zł Kaucja windykacyjna (2) ..... zł
Całkowita kwota kredytu (1+2) ..... zł RSO¹/oprocentowanie .....% ..... zł
Oplata administracyjna ..... zł w tym oplata przygotowawcza .....zł
Całkowity koszt pożyczki² ..... zł Całość zadłużenia wynikająca z umowy .....zł

Pożyczkobiorca zobowiązuje się do spłaty całej kwoty pożyczki w wysokości ..... zł

Jednocześnie w punkcie 1 Umowy Pożyczki zostało wskazane, że:

„Pożyczkodawca pobiera od Pożyczkobiorcy kaucję windykacyjną, która zostanie rozliczona w dniu spłaty pożyczki. Wysokość kaucji windykacyjnej uzależniona jest od wysokości pożyczki i stanowi zabezpieczenie należności Pożyczkodawcy wynikające z niniejszej Umowy.”

Odniesienie do indeksu drugiego przy „Całkowitym koszcie pożyczki” było następujące:

Całkowity koszt pożyczki obejmuje:

- *poходne od kaucji windykacyjnej, tj. oprocentowanie i opłatę administracyjną również od tej części pożyczki,*
- *opłatę administracyjną, w tym opłatę przygotowawczą, od pożyczki do wypłaty,*
- *oprocentowanie od pożyczki do wypłaty.*

W dniu 18 czerwca 2013 r. Marek Bednarz dokonał zmiany nazwy swojej firmy poprzez zastąpienie określenia „Profit” sformułowaniem „Nobilon”.

Prezes UOKiK zważył, co następuje:

W ocenie Prezesa UOKiK, z zebranych w trakcie niniejszego postępowania dowodów wynika, iż Pożyczkodawca nie wykonał decyzji Prezesa UOKiK nr RBG-33/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r. w zakresie zaniechania stosowania praktyk określonych w punktach I.B.5 oraz I.C.1 sentencji przedmiotowej decyzji.

Ad. 1.

W punkcie I.B.5 sentencji Decyzji Prezes UOKiK uznał, iż Marek Bednarz nie zamieszcza w sposób jednoznaczny i zrozumiały w umowach „*Umowa pożyczki Nr...*” zawieranych z konsumentami informacji o wysokości całkowitej kwoty kredytu poprzez wliczanie w nią również kosztów uzyskania kredytu, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 29 ust. 3 w zw. z art. 5 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126 poz.715 ze zm.) – dalej: **u.k.k.** W związku z powyższym nałożony na niego został nakaz zaniechania ww. praktyki.

Zgodnie z definicją wskazaną w u.k.k. - całkowita kwota kredytu jest to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt (art. 5 pkt 7 u.k.k.).

Jak wskazano w uzasadnieniu do powyższego zarzutu I.B.5. Decyzji w zakresie praktyki stosowanej przez Pożyczkodawcę, „(...) konsument w rzeczywistości z „pożyczki” otrzymuje jedynie jej część, ponieważ pomniejszona jest ona o kaucję windykacyjną potrącaną w momencie wypłaty konsumentowi określonej kwoty pieniężnej. Tak więc dla pożyczki o wartości 1500 zł, kaucja windykacyjna stanowiąca formę zabezpieczenia pożyczki wynosi 1200 zł, a konsument otrzymuje jedynie 300 zł. Wynika z powyższego, iż na „pożyczkę” – którą faktycznie powinien uzyskać konsument – składa się to, co konsument otrzymuje w wyniku podpisania umowy oraz zabezpieczenie parokrotnie przekraczające wartość środków przekazanych do dyspozycji konsumenta. Mając powyższe na uwadze można stwierdzić, iż konsument otrzymuje jedynie kwotę wskazaną w miejscu „Do wypłaty” i to właśnie ta wartość winna zostać uznana jako całkowita kwota kredytu.

W umowach zawartych po wydaniu Decyzji przedsiębiorca w dalszym ciągu jako całkowitą kwotę kredytu wskazuje zarówno to, co konsument otrzyma do swobodnej dyspozycji, jak i koszt zabezpieczenia kredytu w postaci kaucji windykacyjnej. Dla zobrazowania działań przedsiębiorcy wskazać należy dane z *Umowy pożyczki nr 046126*

zawartej w dniu 13 czerwca 2013 r. *Całkowita kwota kredytu (1+2)* wyniosła 1000 zł, na którą składają się *Pożyczka do wypłaty (1)* – 500 zł oraz *Kaucja windykacyjna (2)* – 500 zł. Innymi elementami umowy są: *oprocentowanie roczne 12%* (10 zł w skali miesiąca), *opłata administracyjna 130 zł*, *opłata przygotowawcza 20* i *całkowity koszt pożyczki* w wysokości 160 zł. *Całość zadłużenia wynikającego z umowy* została obliczona na 1160 zł.

Zdaniem organu ochrony konsumentów, przedsiębiorca w dalszym ciągu w sposób nieprawidłowy przedstawia wartość całkowitej kwoty kredytu (zwanej w poprzedniej wersji wzorca analizowanego w toku postępowania zakończonych Decyzją – całkowitą kwotą pożyczki) wliczając w nią nie tylko rzeczywistą kwotę, którą otrzymuje konsument, ale również koszt zabezpieczenia kredytu w postaci kaucji windykacyjnej. Przedmiotowe działanie nadal powoduje przekazywanie konsumentom informacji wymaganej na podstawie ustawy o kredycie konsumenckim w sposób nierzetelny. **Pożyczkodawca w celu wykonania przedmiotowej decyzji zobowiązany jest do wskazywania w „całkowitej kwocie kredytu” jedynie tych środków pieniężnych, które konsumenta faktycznie otrzymuje do swobodnej dyspozycji – czyli w analizowanym przypadku „całkowita kwota kredytu” wyniesie 500 zł, a nie 1000 zł (czyli razem z kaucją windykacyjną).** Prawidłowe wskazanie całkowitej kwoty kredytu ma następnie swoje odzwierciedlenie zarówno w wysokości oprocentowania kredytu (które liczone powinno być tylko od środków udostępnianych konsumentowi), jak również wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (czyli RRSO).

Kaucja windykacyjna jest zabezpieczeniem pożyczki, a więc stanowi również jej koszt – który może, ale nie musi być zwracany konsumentowi. Nawet sam przedsiębiorca w Umowie wskazuje, że „kaucja zostanie rozliczona w dniu spłaty pożyczki” – **nie ma więc mowy wprost o zwrocie kaucji konsumentowi, gdyż kaucja ta nigdy do konsumenta nie należała.** Cały czas jej dysponentem jest przedsiębiorca i nie dochodzi do przekazania jej konsumentowi. Jest to działanie fikcyjne, mające na celu zwiększenie obciążenia finansowego konsumenta związanego z zabezpieczeniem kredytu oraz z możliwością naliczania większego oprocentowania i opłaty administracyjnej pobieranej w momencie zawarcia umowy. Należy również wskazać, iż poprzez pobranie z udostępnianej kwoty pożyczki w sposób automatyczny kaucji windykacyjnej, konsument nie ma żadnej możliwości rozporządzania tymi funduszami, gdyż nie są one mu w żadnym momencie przekazywane do swobodnej dyspozycji. Jest to dodatkowa forma kosztu kredytu, która stanowi zabezpieczenie dla udzielonej pożyczki.

W Decyzji wprost wskazano, na czym polegała niedozwolona praktyka zarzucana przedsiębiorcy w pkt I.B.5. Marek Bednarz nie złożył odwołania od przedmiotowej Decyzji w związku z powyższym jest ona prawomocna, a stan prawny oraz stan faktyczny przedstawione w tejże sprawie bezsporne. Skoro Pożyczkodawca zgodził się z taką interpretacją Prezesa UOKiK, to ma obowiązek dostosowania swojej działalności do nakazów znajdujących się w Decyzji.

Wyjaśnienia przedsiębiorcy nie mają żadnego związku z wykonaniem Decyzji, a dotyczą polemiki z oceną prawną pojęcia „całkowitej kwoty kredytu” oraz „kaucji windykacyjnej”, która na etapie weryfikowania wykonania Decyzji nie znajduje uzasadnienia, gdyż Decyzja jest w tym zakresie jasna i wprost określa, które działania przedsiębiorcy są zakazane i z jakich powodów. Przedsiębiorca sam wskazuje, że w całkowitej kwocie kredytu zawarte są nie tylko środki określone jako „do wypłaty”, ale również zabezpieczenie kredytu

w postaci „kaucji windykacyjnej”. Tym samym potwierdza on zasadność ustaleń poczynionych przez organ ochrony konsumentów.

Ad. 2.

W punkcie I.B.5 sentencji Decyzji Prezes UOKiK uznał, iż Marek Bednarz nie wykonał Decyzji w zakresie punktu I.C.1. Przedsiębiorcy zarzucono obliczanie wysokości całkowitego kosztu kredytu, bez uwzględnienia w nim kaucji windykacyjnej, co może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie wysokości całkowitego kosztu kredytu, które to działanie wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 2 w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206).

Zgodnie z art. 5 pkt 6 u.k.k. do całkowitego kosztu kredytu powinny zostać wliczone wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku, gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, jednakże z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Powyższe wyliczenie opłat wchodzących w skład całkowitego kosztu kredytu są przykładowe, ponieważ ustawodawca nie mógł z góry przewidzieć jakimi dodatkowymi opłatami konsument mógłby zostać obciążony. Mimo, iż definicja nie zawiera pojęcia „kaucji windykacyjnej”, to również powinna ona zostać uwzględniona w całkowitym koszcie kredytu, jeśli w konkretnej, zindywidualizowanej ofercie jest stosowany taki rodzaj zabezpieczenia.

Jako uzasadnienie przedmiotowego zarzutu podano w decyzji następujący przykład działania przedsiębiorcy: *„(...) Umowa pożyczki nr 17125 zawartej na okres 30 dni, zgodnie z którą udzielana jest konsumentowi pożyczka w wysokości 1600 zł (z czego konsument otrzymuje 400 zł, a 1200 zł stanowi kaucja windykacyjna potrącana przez Profit w dniu zawarcia umowy). Roczna stopa oprocentowania wynosi 12% (koszt z tego tytułu w okresie obowiązywania umowy został obliczony na 16 zł). Dodatkowo konsument zobowiązany został do ponoszenia kosztów związanych z opłatą administracyjną w wysokości 124 zł (w skład której wliczona została opłata przygotowawcza – 20 zł). Reasumując, zgodnie z zapisem znajdującym się w umowie całkowity koszt pożyczki wyniesie 140 zł, podczas gdy w rzeczywistości przy całkowitej kwocie pożyczki rzędu 400 zł, całkowity koszt pożyczki oscylują w granicach aż 1340 zł.”*

Jak zauważył Prezes UOKiK w dalszej części uzasadnienia *„(...) Nie ulega wątpliwości, iż różnica pomiędzy wyliczeniami przedsiębiorcy oraz rzeczywistą wysokością całkowitego kosztu kredytu jest bardzo wysoka, sięgająca nawet ponad 3-krotności wartości samej pożyczki. Takie działania przedsiębiorcy mogą wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie wysokości kosztów kredytu, a więc istotnych cech świadczenia, jakim jest kredyt konsumencki, co przy bogatej ofercie różnych form kredytów konsumenckich na polskim rynku może mieć znaczący wpływ na ich decyzję w zakresie zawarcia umowy. Konsument przy wyszukiwaniu najkorzystniejszych ofert kierują się przede wszystkim dostępnością kredytu oraz kosztami jego udzielania. Mogą się one znacząco różnić w zależności od wielkości kredytu czy też okresu na jaki zostałaby zawarta umowa. Przedsiębiorca – w związku z zaniżaniem w umowie kosztów kredytu – implikuje w świadomości konsumenta informację, iż jest on bardziej korzystny niż produkt konkurencji. Niewątpliwie powyższe działania mogą mieć wpływ na zdolność decyzyjną konsumenta w zakresie zawarcia umowy u określonego kredytobiorcy.”*

Z umów przedłożonych przez Marka Bednarza w toku niniejszego postępowania wynika, iż praktyka przedsiębiorcy w tym zakresie nie uległa zmianie. W celu zobrazowania aktualnych działań przedsiębiorcy przytoczyć można dane z Umowy pożyczki nr 046091 zawartej w dniu 14 czerwca 2013 r. Konsumentowi została udzielona pożyczka (nazwana zgodnie z umową *Całkowitą kwota kredytu (1+2)*) w wysokości 1000,00 zł, na którą składa się *Pożyczka do wypłaty (1)* w wysokości 500 zł oraz *Kaucja windykacyjna (2)* w wysokości 500 zł. Oprocentowanie roczne pożyczki wynosi 12 %, czyli 10 zł w skali miesiąca, a *opłata administracyjna* wynosi 130 zł, z kolei *opłata przygotowawcza* 20 zł. *Całkowity koszt pożyczki* wynosi – w ocenie przedsiębiorcy – 160 zł. *Całość zadłużenia wynikającego z umowy* została obliczona na 1160 zł. Analiza powyższego przykładu wskazuje, iż przedsiębiorca w dalszym ciągu nie wlicza kaucji windykacyjnej w całkowity koszt kredytu, traktując ją jako element całkowitej kwoty kredytu, przez co wprowadza konsumentów w błąd w zakresie rzeczywistej wysokości całkowitego kosztu kredytu.

Na ewentualne wykonanie Decyzji nie ma wpływu informacja zamieszczana na dole każdej umowy o elementach składowych „całkowitego kosztu kredytu”, skoro nie zostaje w nią wliczona kaucja windykacyjna, która stanowi zabezpieczenie kredytu. Jak zostało to już wskazane przy analizie niewykonania Decyzji w zakresie pkt I.B.5., Pożyczkodawca w Umowie wskazuje, że „*kaucja zostanie rozliczona w dniu spłaty pożyczki*” – nie ma więc mowy wprost o jej zwrocie, ale o rozliczeniu, przez które należy rozumieć po prostu to, że przedsiębiorca cały czas będzie posiadał przedmiotową kaucję, gdyż nigdy nie była ona własnością konsumenta. W żadnym momencie, czy to przed zawarciem umowy, czy w trakcie jej realizacji lub nawet po wykonaniu umowy – konsument nie miał możliwości dysponowania tego rodzaju kaucją. Jest to działanie fikcyjne, mające na celu zwiększenie obciążenia finansowego konsumenta związanego z zabezpieczeniem kredytu oraz z możliwością naliczania większego oprocentowania i opłaty administracyjnej pobieranej w momencie zawarcia umowy. **Przedmiotowa kaucja stanowi więc koszt kredytu, którego wartość powinna zostać zawarta w „całkowitym koszcie pożyczki”, a nie w „całkowitej kwocie kredytu”.** Jak zostało wykazane to w Decyzji, takie działanie wprowadza konsumentów w błąd, gdyż utwierdza ich w przekonaniu, że zawierają umowę na korzystniejszych warunkach, niż to jest w rzeczywistości, np. w zakresie kosztów zabezpieczenia kredytu, wysokości nominalnej oprocentowania. Oznacza to, że Pożyczkodawca nie wykonał obowiązku zaniechania stosowania praktyki określonej w pkt I.C.1, gdyż cały czas określa całkowite koszty kredytu bez uwzględnienia w nich kaucji windykacyjnej.

Mając na względzie powyższe należy uznać, iż Marek Bednarz zarówno w zakresie praktyki określonej w punkcie I.B.5, a także w punkcie I.C.1 nie zaniechał jej stosowania, mimo nałożenia na niego takiego obowiązku wynikającego bezpośrednio z sentencji Decyzji.

Zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) – dalej: u.o.k.i.k. - „*Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 10.000 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji wydanych na podstawie art. 10, art. 12 ust. 1, art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2 i 4, art. 26, art. 28 ust. 1 oraz art. 89 ust. 1 i 3, postanowień wydanych na podstawie art. 105g ust. 1 lub wyroków sądowych w sprawach z zakresu praktyk ograniczających konkurencję, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz koncentracji; karę pieniężną nakłada się, licząc od daty wskazanej w decyzji.*” Jak wynika z powyższego organ ochrony

konsumentów może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 10.000 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji. Nakładanie tych kar ma na celu przymuszenie do wykonania przez przedsiębiorcę m.in. decyzji Prezesa UOKiK, gdy decyzje te są prawomocne.

W Decyzji Prezesa UOKiK nr RBG-33/2012 - która stała się podstawą do wszczęcia niniejszego postępowania - zostało udowodnione, że przedsiębiorca dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, a na Pożyczkodawcę został nałożony nakaz zaniechania tych praktyk, zgodnie z art. 26 ust. 1 u.o.k.i.k. Decyzja w sposób wyraźny sprecyzowała jakich działań przedsiębiorca ma zaniechać. Przedmiotowa Decyzja została wydana w dniu 18 grudnia 2012 r. i została skutecznie doręczona przedsiębiorcy w dniu 20 grudnia 2012 r. Wskazać przy tym należy, iż w zakresie praktyk określonych w pkt I sentencji Decyzji został na przedsiębiorcę nałożony rygor natychmiastowej wykonalności, w związku z czym Decyzja w tym zakresie wywoływała skutki od dnia jej doręczenia, a Pożyczkodawca zobowiązany był do przystąpienia do jej wykonania natychmiast. . Z dokumentów zgromadzonych w niniejszym postępowaniu wynika, że nowy wzorzec umowy, został wprowadzony do obrotu dopiero w dniu 19 czerwca 2013 r. Ponadto należy zauważyć - jak zostało to wykazane w niniejszej decyzji – wprowadzone zmiany nie stanowią jednak zaniechania praktyk wskazanych w pkt I.B.5 oraz I.C.1 sentencji Decyzji. Zatem Decyzja we wskazanym zakresie nie została wykonana do dnia dzisiejszego.

Stosownie do treści art. 107 u.o.k.i.k. karę pieniężną nakłada się za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji, licząc od daty wskazanej w decyzji. Dla ustalenia przedmiotowej daty w niniejszej sprawie należy wziąć pod uwagę datę, która odpowiada ostatniemu dniowi okresu, w którym przedsiębiorca powinien był wykonać decyzję¹. Jak zostało ustalone powyżej, przedsiębiorca – ze względu na rygor natychmiastowej wykonalności - powinien przystąpić do wykonania nakazów określonych w Decyzji natychmiast po jej otrzymaniu w dniu 20 grudnia 2012 r. W związku z powyższym, karę za niewykonanie obowiązków określonych w przedmiotowej Decyzji można nałożyć – licząc jako okres początkowy – dzień po dniu odebrania przez Marka Bednarza decyzji, czyli od 21 grudnia 2012 r.

Przy wymiarze kary organ ochrony konsumentów wziął pod uwagę przesłanki określone w art. 111 u.o.k.i.k., czyli okres, stopień, okoliczności naruszenia przepisów ustawy. Ponadto orzecznictwo wskazuje, że w przypadku kar przesłankami, które należy brać pod uwagę, są m.in.: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć².

W niniejszej sprawie Prezes UOKiK postanowił nałożyć na Marka Bednarza karę pieniężną w wysokości równowartości 5 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu Decyzji. Biorąc pod uwagę liczbę 426 dni zwłoki w wykonaniu tejże decyzji, całkowity wymiar kary wynosi równowartość 2.130 euro (słownie: dwa tysiące sto trzydzieści euro). Wartość euro podlega przeliczeniu wg zasad określonych w art. 5 u.o.k.i.k., tj. wg kursu średniego walut obcych, ogłoszonego przez NBP w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary. Zgodnie z treścią ogłoszonej przez Narodowy Bank Polski *Tabeli nr 251/A/NBP/2013 z dnia 31 grudnia 2013 r.* średni kurs euro na dzień 31 grudnia 2013 r.

---

¹ M. Król-Bogomilska, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz pod red. T. Skocznego*, Warszawa 2009, s. 1647.

² Wyrok Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2000 r., sygn. akt I CKN 793/98.

wyniósł 4,1472 PLN (ostatni kurs średni walut ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w roku 2013). Tym samym wysokość kary pieniężnej po przeliczeniu na walutę polską, wynosi po zaokrągleniu do pełnej złotówki 8.834 zł (słownie: osiem tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote).

Ustalając wysokość kary pieniężnej za każdy dzień naruszenia organ ochrony konsumentów wziął pod uwagę stopień zawinienia, objawiający się w możliwości wykonania Decyzji bezpośrednio po jej uprawomocnieniu. W ocenie Prezesa UOKiK nie było żadnych przeszkód natury obiektywnej, które uzasadniałyby zwłokę w wykonaniu Decyzji. Należy również zauważyć, iż rozstrzygnięcie organu ochrony konsumentów jest zarówno w swojej sentencji, jak i w uzasadnieniu transparentne i nie pozostawia wątpliwości, które to działanie przedsiębiorcy naruszyło zbiorowe interesy konsumentów oraz jakie kroki powinien on podjąć w celu wyeliminowania niedozwolonych praktyk. Niemniej jednak, mimo nałożenia na Pożyczkodawcę obowiązku zaniechania praktyk określonych w pkt I.B.5. oraz I.C.1., nie dokonał on zmian w zawieranych umowach z konsumentami.

Całokształt okoliczności sprawy wskazuje, iż przedsiębiorca działał w tym zakresie umyślnie, z zamiarem świadomego niewykonania decyzji organu ochrony konsumentów w zakresie objętym badaniem w niniejszym postępowaniu. Zauważyć bowiem należy, iż przedsiębiorca - mimo świadomości ciążącego na nim obowiązku wynikającego z Decyzji – nie zaniechał stosowania praktyk określonych w pkt I.B.5. oraz I.C.1. Należy mieć na uwadze, iż obowiązkiem przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą na terytorium kraju jest przestrzeganie powszechnie obowiązującego prawa, w tym udzielanie dostosowywanie się do prawomocnych decyzji organów administracji publicznych, którego jest adresatem. Mając powyższe na względzie Prezes UOKiK uznał, iż działanie przedsiębiorcy w niniejszej sprawie było umyślne.

Na wysokość wymierzonej sankcji wpływ miało również to, iż mimo wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary, przedsiębiorca nie zdecydował się na zaniechanie stosowania zauważonych nieprawidłowości. Należy zwrócić również uwagę, iż praktyka, której dopuścił się przedsiębiorca w sposób istotny oddziałuje na interesy konsumentów, a w szczególności na prawo do uzyskania rzetelnej oraz prawdziwej informacji na temat warunków na jakich udzielany jest kredyt konsumencki. Stosowana przez Pożyczkodawcę praktyka uniemożliwia konsumentom rzetelne porównanie warunków jakie są mu oferowane z innymi ofertami dostępnymi na rynku. Ponadto wskazać należy, iż poprzez swoje działanie przedsiębiorca w istotny sposób narusza ekonomiczne interesy konsumentów poprzez naliczanie kosztów kredytu w sposób sprzeczny z przepisami u.k.k.

Należy wskazać, iż kary pieniężne są podstawowym środkiem egzekucji decyzji Prezesa UOKiK, mają pełnić przede wszystkim funkcję represyjną za ich niewykonanie oraz zmusić przedsiębiorcę do jak najszybszej realizacji zawartych w tychże decyzjach dyspozycji. Prezes UOKiK wziął również pod uwagę, to, że aby nałożona na przedsiębiorcę kara pieniężna była odpowiednio dotkliwa, winna być adekwatna do jego sytuacji ekonomicznej.

Wskazać należy, iż maksymalny wymiar kary, jaki można nałożyć na przedsiębiorcę w związku z niewykonaniem decyzji w wyznaczonym terminie to 10.000 euro za każdy dzień zwłoki. W niniejszej sprawie kara została wymierzona w dolnej granicy ustawowych możliwości, tj. 5 euro za każdy dzień zwłoki. W ocenie Prezesa UOKiK wymierzona kara pieniężna jest adekwatna do stopnia zawinienia, zaś jej wysokość jest na tyle dolegliwa dla przedsiębiorcy, że skłoni go do prawidłowego wykonania decyzji. Nałożona kara spełnia

równocześnie funkcję prewencji ogólnej, zniechęcając do naruszania prawa również przez innych przedsiębiorców.

Na zakończenie należy podkreślić, iż nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej za niewykonanie decyzji w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów nie zwalnia go z nałożonego na niego obowiązku zaniechania stosowania tych praktyk³. Tak więc Marek Bednarz cały czas zobowiązany jest do wykonania Decyzji w zakresie pkt I.B.5 oraz I.C.1. poprzez zaniechanie jej stosowania.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie **14 dni** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na rachunek bankowy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w **NBP o/o Warszawa na nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000**.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 u.o.k.i.k. w związku z art. 479²⁸ §2 Kodeksu postępowania cywilnego od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie, które wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

*Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Dorota Karczewska*

---

³ C. Banasiński, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz pod red. C. Banasińskiego i E. Pionka*, Warszawa 2009, s. 982.